

DE FRANSCH-AMERIKAANSCH E ONDERHANDELINGEN MET ENGELAND BETREFFENDE EENE INTER- NATIONALE MUNTREGELING.

In de Economische Kroniek van November 11. is reeds mededeeling gedaan van een en ander uit de officieele stukken, door welke de Engelsche regeering de mislukking der aan het hoofd dezès genoemde onderhandelingen bekend heeft gemaakt.

De zaak is intusschen belangrijk genoeg om er nog nader de aandacht op te vestigen.

Zonderling is het met die onderhandelingen geloopt. Alles te zamen genomen hebben ze ruim een half jaar geduurd, en toch hebben ze, terwijl ze gaande waren, slechts geringe aandacht getrokken. Ook werd door de fluctuatiën van den goudprijs van het zilver niet aangegeven, dat ergens ten aanzien van den vermoedelijken uitslag de verwachtingen hoog gespannen waren. Wist men dan ook niet dat, voor het oogenblik althans, van Engeland zeer zeker geen toetreding tot eene bimetallicke unie was te verwachten? Ten andere werden Frankrijk en de Vereenigde Staten gezegd aan eene muntverhouding tusschen het goud en het zilver van 1 : 15½ vast te houden. Welnu, het tot stand komen eener bimetallicke muntregeling op dien grondslag werd, onder de bestaande omstandigheden, ondenkbaar geacht en evenzeer ongewenscht. Ook door een aantal der meest warme principiële voorstanders van het bimetallicisme. Waarbij eindelijk nog dit kwam: dat, wat de Vereenigde Staten betreft, aan beide zijden van den Oceaan zeer velen in de uitzending der commissioners, Senator Wolcott, c. s., door President Mc Kinley, veel meer een poging zagen ter bevrediging van de politieke partijen in het

binnenland dan eene ernstig gemeende poging, om de muntquaestie in de Vereenigde Staten tot oplossing te brengen door eene internationale bimetallicke overeenkomst.

Toch is het thans gebleken, dat de te Londen gevoerde onderhandelingen zeer ernstig gemeend waren en dit wel door alle daarbij betrokken partijen; alsook, dat er een oogenblik is geweest waarin men inderdaad verwachtte ze met den gewenschten uitslag bekrond te zien.

Wat was het dan eigenlijk dat beoogd werd, en welk is het verloop der onderhandelingen geweest?

De regeering der Vereenigde Staten en die van Frankrijk wenschten, beiden, te komen tot eene heropening hunner Munten voor de vrije zilver-aanmuntung onder vaststelling der muntverhouding op 1 : 15½. Zij hadden, zeer zeker, voor de hiertoe te sluiten overeenkomst gaarne zooveel mogelijk medewerking gewenscht van de zijde der overige continentale mogendheden in Europa alsmede van andere zijden; medewerking, bij voorkeur door volledige toetreding tot hunne onderlinge overeenkomst, desnoods echter zich bepalende tot minder ingrijpende concessiën. Het moet in de bedoeling hebben gelegen daartoe later, op een of andere wijze, de noodige *démarches* te doen. Maar voor alles werd noodig geacht, dat de Engelsche regeering — indien dan al Engeland zelf niet tot de bimetallicke regeling zou toetreden, en hierop bestond immers geen kans — de bimetallicke bondgenooten toch in zooverre te gemoet kwam, dat op de besluiten van 1893 betreffende de muntregeling in Engelsch-Indië teruggekomen, en de Indische Munt weder voor de vrije zilver-aanmuntung geopend werd. Voorts zouden, ten opzichte der muntregeling in Engeland zelf, eenige beschikkingen te nemen zijn die, zonder dat inbreuk werd gemaakt op de handhaving van den gouden standaard in het Vereenigde Koninkrijk zelf, aan de rehabilitatie van het zilver bevorderlijk zouden zijn.

Teekenen wij hierbij aan, dat, wat dit punt betreft, niet al de voorwaarden waarvan blijkens de gepubliceerde stukken sprake is geweest *«à la lettre»* te nemen zouden zijn. De clausule althans betreffende een jaarlijkschen inkoop van een zeker bedrag aan zilver door Engeland, schijnt eerst op het laatste oogenblik te berde gebracht te zijn en geen deel te

hebben uitgemaakt van de oorspronkelijke overeenkomst. En die van het tot uitvoering brengen van iets soortgelijks als in het algemeen samenvalt met het Huskisson-plan, is zoo vaag dat daaraan, eigenlijk, al zeer weinig beteekenis te hechten is. Men zal zich herinneren ten aanzien van dit plan, dat ook reeds in 1892 ter Brusselsche Conferentie ter sprake kwam, dat alles daarbij afhing van de bepaling of de voorgestelde zilver-certificaten „legal tender“ (wettig betaalmiddel) zouden zijn of niet. In het eerste geval beteekende het dat Engeland zelf volkomen tot het bimetallisme overging; in het tweede gold het eene regeling zonder eenige reële waarde.

Doch zij dit daargelaten. Hoofdzaak in de vordering van Frankrijk en de Vereenigde Staten tegenover Engeland was de heropening van de Indische Munt voor de vrije zilver-aanmunting. Daardoor moest weder de jaarlijksche afzet van een belangrijke hoeveelheid zilver naar het Oosten verzekerd worden. Daardoor mocht men tevens zich verzekerd houden van de algemeene beweging in het Oosten ten gunste van het goud en ten nadeele van het zilver, gebroken te zullen zien. En dan, Frankrijk en de Vereenigde Staten gezamenlijk tot den dubbelen standaard terug gekeerd, desnoods die beide landen alleen; dan achtte men zich sterk genoeg den toestand te beheerschen.

Dat op de genoemde concessie van de zijde der Engelsche regeering te rekenen viel; hierop meende men te mogen vertrouwen op grond der motie, den 17^{den} Maart 1896 door het Lagerhuis aangenomen.

Die motie toch hield in, dat het Huis er bij de Regeering op aandrong al wat in haar macht was te verrichten, om door eene Internationale overeenkomst een vasten wisselkoers tusschen het goud en het zilver te verzekeren. Wel te verstaan echter, dat de motie was aangenomen — zonder stemming — gesteund zijnde door de Regeering, maar onder nadrukkelijke toevoeging harerzijds, dat dit doel moest bereikt worden zonder dat Engeland zelf den gouden standaard zou opgeven. Wel echter had de regeering zich bereid verklaard daartoe weder de Munt in Indië voor de vrije zilver-aanmunting te openen.

Hetgeen nu van de Engelsche regeering verlangd werd, was dus inderdaad in overeenstemming met dat, waartoe de

goedkeuring van het Lagerhuis vooruit gegeven scheen te zijn. En zoo moet de zaak, aanvankelijk althans, ook door het Kabinet van Lord Salisbury opgevat zijn.

De Regeering meende intusschen geen verbindtenis ter heropening van de Munt in Indie voor de vrije zilver-aanmunting op zich te kunnen nemen, zonder hierover te voren de Indische regeering geraadpleegd te hebben.

De officiële besprekingen tusschen de Engelsche regeering, eenerzijds, en den Franschen Ambassadeur, den Amerikaanschen Ambassadeur en de speciale gedelegeerden der Amerikaansche regeering, anderzijds, hadden plaats gevonden op 12 en 15 Juli. Bij missive van 5 Augustus werd het daar verhandelde door den Secretaris van Staat voor Indië, Lord George Hamilton, aan de Indische regeering medegedeeld en haar het voorstel ter heropening der Indische Munt overgebracht.

Bij missive der Indische regeering dd. 16 September werd dit voorstel afgeslagen.

De onderhandelingen met de regeeringen van Frankrijk en de Vereenigde Staten werden hierop door het Kabinet van Lord Salisbury afgebroken, onder bereidverklaring nochtans daarop terug te komen, zouden anderzijds nieuwe voorstellen worden gedaan.

De vraag is gewettigd, wat na den 15^{den} Juli er voorgevallen mag zijn waarvan in de gepubliceerde stukken geen melding wordt gemaakt, dat de oorzaak is geweest van den ongunstigen afloop der onderhandelingen.

Het proces-verbaal der besprekingen van 12 en 15 Juli houdt niets in dat deze uitkomst laat verwachten, en het schijnt zeker dat, destijds ten minste, de Fransche en Amerikaansche onderhandelaars die ook in het allerminst niet voorzagen. Waarbij ook niet vergeten moet worden, dat de officiële besprekingen van half Juli niet op zich zelf stonden, maar zich hadden aangesloten aan, als het ware slechts de officiële bevestiging waren geweest van, officiële besprekingen welke maanden te voren waren aangevangen.

Wat er geschied is, men kan het slechts gissen. Maar eene aandachtige bestudeering der bovengemelde briefwisseling kan ons toch brengen op een spoor dat, naar het mij voorkomt, geen dwaalspoor zal zijn.

In den brief, bij welken de Indische regeering het voorstel ter heropening der Munt afsloeg, wordt haar besluit zeer uitvoerig gemotiveerd.

Eerst wordt gewezen op de gevolgen, welke een herstel der waardeverhouding tusschen het goud en het zilver op 1 : 15½ voor Indië zou hebben. De wisselkoers op Engeland, toen ongeveer 16 pce per ropy, zou dan tot ca 23 pce moeten stijgen. Daarvan ware het eerste gevolg eene alleraanzienlijkste verstoring in de bestaande handelsverhoudingen; Indië's uitvoerhandel zou er, tijdelijk althans, schier door vernietigd worden. Nog zooveel te bedenkelijker zou echter deze omkeer van den bestaanden stand van zaken zijn, indien het vertrouwen ontbrak dat die van blijvenden aard ware. Dan waren handel en nijverheid voorshands lam geslagen en zouden groote verliezen geleden worden, zonder dat de verwachte voordeelen daartegenover kwamen te staan. En zou inderdaad het beoogde redres der vroegere waardeverhouding niet blijvend verkregen worden, zoo stond er nader voor Indië eene vernieuwde daling van den wisselkoers te wachten, nog veel sterker dan de aanvankelijke rijzing. Immers, de Munt alsdan weder voor het zilver geopend zijnde, kon de wisselkoers, bij een zilverprijs als de toenmalige, tot 9 pce dalen, en wellicht zelfs nog lager gaan.

M. a. w. de verlangde rijzing van den goudprijs van het zilver wordt op haarzelve voor Indië niet wenschelijk geacht; maar vooral dan niet, wanneer er gevaar zou bestaan dat de beweging slechts tijdelijk zou zijn. Bovendien bestond er te minder reden voor Indië om de proefneming te wagen, omdat tegenover de rijzing van de prijzen der goederen (goudprijzen) welke in Frankrijk en Amerika gepaard zou gaan aan de stijging van den goudprijs van het zilver, in Indië te wachten ware daling van de prijzen der goederen (zilverprijzen) en dit weder op zichzelf geen voordeel ware. Terwijl ook wat dit betreft, het onzekere der duurzaamheid van de beweging weder een verder euvcl, geen vergoeding ware.

En toch — zoo wordt in de tweede plaats betoogd — de waarborgen, dat het beoogde doel bereikt wierd, waren gering. Dat door de samenwerking van alleen Frankrijk en de Vereenigde Staten het zilver weder in zijn oude waardeverhouding

tot het goud te brengen en daarop te handhaven ware, het wordt door de Indische regeering om verschillende redenen betwijfeld. Hierbij wordt intusschen uitdrukkelijk opgemerkt dat, indien meer algemeene samenwerking verzekerd ware, de zaak zeker van aanzien zou veranderen; en dan ware het aan een nader onderzoek te onderwerpen, of de medewerking van Indie verleend kon worden

Doch nu, zooals de voorstellen luiden, en dat nog wel met het vooropzetten van een waardeverhouding tusschen de beide metalen van $1 : 15\frac{1}{2}$, dat is met eene zoo aanzienlijke afwijking van de tegenwoordige marktwaarde als waardoor de bereiking van het doel ten zeerste bemoeilijkt zou worden; nu was de Indische regeering op de meest besliste wijze van meening, dat op het verzoek ter heropening van de Munt in Indie voor de vrije zilver-aanmunting niet moest worden ingegaan. Zij wenschte integendeel, zich te houden aan de muntregeling van 1893.

De gegrondheid der bedenkingen van de Indische regeering tegen het Fransch-Amerikaansche voorstel kan bezwaarlijk tegengesproken worden.

Maar opmerkelijk is het dat, immers volgens het proces-verbaal der besprekingen van 12 en 15 Juli, die bedenkingen destijds niet reeds van de zijde der Engelsche regeering opgeworpen werden; daarentegen in den brief van Lord George Hamilton aan de Indische regeering de aandacht zeer uitdrukkelijk op die punten wordt gevestigd.

En er is nog iets. Maandenlang was van de gevoerd zijnde onderhandelingen niets uitgelekt, maar begin-September werd op eens in *The Times* de alarm-trom geroerd.

Zeer behendig werd door een ongenoemden correspondent — en niemand, ook nu nog, die weet wie dit geweest is — het punt van aanval gekozen. Onder de kleinere concessien, door de Fransch-Amerikaansche onderhandelaars van de Engelsche regeering verlangd, was ook deze: dat de Bank of England weder gevolg zou geven aan de macht haar bij haar Charter verleend, om een vijfde van hare metaal-dekking in zilver te houden. Hiertegen was door de regeering geen bezwaar gemaakt en het bankbestuur had zijnerzijds zich bereid verklaard eventueel aan die bepaling weder gevolg te geven. Intusschen —

gelijk later gebleken is toen de brief bekend werd waardoor de Governor der bank officieel daarvan aan den Chancellor of the Exchequer kennis gaf, welke brief gedagteekend is 29 Juli — onder zoodanige restricties als waardoor de verbindtenis in het wezen der zaak al eene zeer onschuldige werd. Immers de bank verklaarde zich bereid de bedoelde zilver-aankopen weder op te nemen, mits de Fransche Munt weder voor de vrije aanmunting van zilver geopend ware, en (ik spatieer) de prijzen waarop zilver gekocht en weder verkocht kon worden bevredigend („satisfactory”) waren; m. a. w. niet als vaste belegging, maar wanneer de metaal-handel ten aanzien van het zilver onder gunstige voorwaarden kon plaats hebben. Deze geheele concessie was, wel beschouwd, al van zeer weinig gewicht, behalve alleen wat betreft hare moreele beteekenis. Doch degenen die over haar den strijd tegen de regeeringsplannen aanbond, kende de City van Londen; geen beter middel had gevonden kunnen worden om Lombard-street wakker te schudden en tot krachtige oppositie aan te gorden. De uitkomst heeft het trouwens bewezen. De aanval van The Times is het uitgangspunt geworden eener zeer handig geleide campagne tegen iederen regeeringsmaatregel waardoor de uitvoering der plannen der Fransche en der Amerikaansche regeering vergemakkelijkt werd. En wanneer men overweegt, dat die plannen hoofdzakelijk ten doel hadden de rehabilitatie van het zilver te bewerken en daardoor de vermeerdering van de koopkracht van het goud te keeren, zoo kan die oppositie ook geen verwondering baren; van de zijde waarvan zij kwam, was niets anders te verwachten.

Voor haar is het Kabinet Salisbury gezwicht. Had de Regeering het gewild, zij zou in de argumentatie van de Indische regeering meer dan een aanknoopingspunt gevonden hebben om de gevoerde onderhandelingen te heropenen en een poging te doen, om die door gezamenlijk overleg tot een goed einde te brengen. Het ligt in den regel ook niet in de gewoonten der Engelsche regeering om zich de wet te laten stellen door de Indische regeering. Maar . . . men zou geneigd zijn te zeggen, zij had zelve, bij monde van den Secretaris van Staat voor Indië, aan de Indische regeering de redenen aangegeven die tot weigering van het Fransch-Ameri-

kaansche voorstel moesten leiden; en in ieder geval, zij sloot zich nu onmiddellijk bij de Indische regeering aan.

Het vermoeden ligt voor de hand, dat op een gegeven oogenblik de Engelsche regeering zelve terug is geschrikt voor de gevolgen die uit hare conciliante houding tegenover de regeeringen van Frankrijk en de Vereenigde Staten konden voortvloeien; of wel, in het Kabinet zijn van den aanvang af twee stroomingen waar te nemen geweest, waarvan eerst de eene, later de andere de bovenhand heeft gehad.

Dringt men verder door in hetgeen is voorgevallen, zoo vindt men intusschen ook een dieperen grond voor de mislukking der gevoerde onderhandelingen. Er was bij de twee partijen welke tegenover elkander stonden geen éénheid in het punt van uitgang en geen éénstemmigheid omtrent het doel dat bereikt moest worden. De Engelsche regeering wenscht vastheid van wisselkoers tusschen het goud en het zilver hersteld te zien en voor Indie den terugkeer tot den zilveren standaard mogelijk te maken. Maar zij wenscht dit doel te bereiken met zoo min mogelijk wijziging van den bestaanden stand van zaken en dezen althans voor heftige schokken gevrijwaard wordende. Het herstel der vastheid van waardeverhouding tusschen de twee metalen te verkrijgen door verlaging van de koopkracht van het goud is daarbij, zeer bepaald, haar streven niet. Frankrijk en Amerika daarentegen wenschen ook wel herstel van de vastheid der waardeverhouding tusschen de twee metalen, maar daar zou men dit juist willen verkrijgen, zooveel mogelijk door vermindering van de koopkracht van het goud.

Nu is er echter slechts één weg om tot het herstel van een vaste waardeverhouding der twee metalen te komen t. w. de overgang tot het internationale bimetallisme. Dit wordt door Engeland volkomen erkend, maar de Regeering is deels onwillig, voelt anderdeels zich onmachtig, om hiertoe mée te werken wat Engeland zelf betreft. Toch zou alleen wanneer men dit wel wilde doen, het recht van de Engelsche regeering, om de voorwaarden der bimetallieke regeling te bepalen, onbetwistbaar zijn. Doch juist van die voorwaarden, met name van de vaststelling der wettelijke muntverhouding tusschen de twee metalen, hangt het af welke invloed op beider koopkracht

zal worden uitgeoefend. Nu hebben Frankrijk en Amerika partij willen trekken van de sterkte hunner stelling tegenover Engeland om in deze hun wensch door te drijven; gij wilt zelf niet toetreden tot de bimetallicke muntregeling, zeiden de Fransche onderhandelaars tot Lord Salisbury, aan ons is het dan ook te bepalen welke de grondslag der regeling zal zijn; en tegen die redeneering meende Lord Salisbury zich niet te mogen verzetten. Maar 't mocht niet baten. Het Parlement heeft wel den wensch uitgesproken een vaste waardeverhouding tusschen de twee metalen hersteld te zien, mits Engeland zelf zijn muntregeling niet behoefde te wijzigen; maar daarmee is niet uitgemaakt, dat iedere grondslag voor de gewenschte regeling kan worden aangeuomen; — dit was de stem der City waarmede zij de besprekingen der wederzijdsche onderhandelaars kwam verstoren.

Was het ook niet haar goed recht? Ik zou het niet durven tegenspreken, al was ook de letter der motie van het Lagerhuis tegen de opposanten. Maar er is een logica welke sterker is dan die van de fijnste en scherpzinnigste diplomaten, het is de logica der feiten. En deze was tegen de onderhandelaars van 12 en 15 Juli. Het valt niet te ontkennen, dat door een bimetallicke unie op den grondslag der waardeverhouding van 1 : 15½ een toestand in het leven geroepen zou worden, die door de meerderheid in Engeland niet gewild wordt; gelijk die ook in strijd ware met de belangen der meesten voor wie door de leiders der beweging opgekomen wordt. Daargelaten nog dat, door de beperktheid der internationale unie, waarvan sprake was, groot gevaar ontstond dat, in plaats van meerdere stabiliteit der handelsverhoudingen te doen ontstaan, ze slechts een bron zou geworden zijn van nieuwe onzekerheid.

Iedere wettelijke regeling van handelsverhoudingen, in het algemeen van economische verhoudingen, moet geworteld zijn in de werkelijkheid. Daaraan moet zij haar kracht ontleenen. Ze moet slechts vaste vormen geven aan wat bestaat, den natuurlijken wasdom bevorderen en de belemmeringen voor dezen uit den weg ruimen.

Eene internationale bimetallicke regeling wordt daarom gevorderd. Want nog altijd dienen de beide edele metalen in het wereldverkeer als betaal- en ruilmiddel en als waardemeter.

Maar de waardeverhouding dier metalen te willen herstellen tot wat ze vóór 1873 was, ware tegen de natuur der zaken. Welke daarvan ook de redenen mogen zijn, de bestaande verhoudingen zijn daarvan te zeer afgeweken; — al is het ook waar dat de reële stand van zaken evenmin wordt aangegeven door de toevallige waardeverhouding van den dag van de metalen in baren.

Welke zullen nu echter de gevolgen zijn dezer mislukte onderhandelingen?

Het behoeft geen betoog dat het gewaagd zou zijn zich dienaangaande in bespiegelingen te begeven.

Dit alleen zal, vrees ik, met zekerheid gezegd kunnen worden, dat de zaak van het bimetallisme daardoor weder niet bevorderd is. Want iedere onvruchtbaar gebleven poging om tot een internationale regeling te komen sticht kwaad. Al was het alleen doordat daaruit zoo licht verwijdering ontstaat tusschen hen wier samenwerking vereischt wordt, en bovendien algemeene ontmoediging.

Met het oog hierop komt het mij voor, dat de Fransche en Amerikaansche onderhandelaars het verwijt niet kunnen ontgaan van ook een tactische fout te hebben begaan. Immers door ten aanzien van een minstens zeer betwistbaar punt hun eischen zeer peremptorisch geformuleerd te hebben, gaven ze hun tegenstanders een wapen in handen, waarvan deze slechts al te zeer gebruik hebben weten te maken.

Toch zijn er in den loop der onderhandelingen ook lichtpunten voor den dag gekomen, waarop nog even te wijzen allicht zijn nut kan hebben.

Als zoodanig wijs ik in de eerste plaats op de houding der Fransche regeering. Het is bij vorige gelegenheden herhaaldelijk gebleken een struikelblok te zijn, dat men in Frankrijk, zich sterk gevoelende in den betrekkelijk krachtigen inwendigen munttoestand, weinig oog scheen te hebben voor de meer algemeene en dieper ingrijpende economische belangen die verbonden zijn aan eene goede regeling der internationale muntverhoudingen. In M. Méline heeft Frankrijk thans ontegenzeggelijk een Eersten Minister die het vraagstuk in zijn hoogere beteekenis opvat. Daarbij een man die — men moge zijne zienswijzen niet altijd

deelen, daarin soms aanmerkelijk van hem verschillen — erkend moet worden groote talenten te bezitten; tevens een man van veel wilskracht en van grooten invloed.

Een van Méline's hoofdmotieven om eene internationale binetallieke muntregeling te wenschen is ook wel degelijk zijne begeerte om de vastheid van waardeverhouding der twee metalen hersteld te zien, afgescheiden van de begeerte om de koopkracht van het goud te zien verminderen, of m. a. w. eene algemeene prijs-stijging te provoceeren. Vastheid van waardeverhouding, op welken grondslag dan ook, wenscht hij om een einde te maken aan de nadeelige gevolgen, die de nijverheid en de landbouw in Frankrijk herhaaldelijk hebben ondervonden van de ongelijke werking der uiteenlopende bewegingen in de waardeverhouding tot de goederen van de twee metalen, sedert ze niet meer door internationale muntregeling aan elkander verbonden zijn.

En nu moge ook ten aanzien van dit zeer ingewikkeld vraagstuk er onder de meest bevoegde beoordeelaars veel verschil van meening bestaan, inzonderheid over het punt in hoever de verschillende prijzen zich meer of min schielijk voegen naar de gewijzigde omstandigheden; hieromtrent zullen allen toch wel eenstemmig denken, dat het hier betreft een storenden invloed op de natuurlijke ontwikkeling der algemeene voortbrenging.

Wij mogen daarom dan ook, zou ik meenen, in de Mélines bondgenooten begroeten in den strijd om tot eene gewenschte oplossing der muntquaestie te komen.

Zulke bondgenooten zijn tevens, zoo mijne indrukken mij niet geheel bedriegen, ook in Duitschland te vinden, tegenwoordig meer dan ooit te voren. Ook daar is bij velen en in invloedrijke kringen de begeerte klimmende om een einde te maken aan de economische ongelijkheid die ontstaat uit de verdeling der handelswereld tusschen goud- en zilverlanden, een ongelijkheid die inderdaad niet te loochenen valt, zij het dan al dat ze weleens overdreven en vooral ook op onjuiste wijze verklaard wordt.

En in de tweede plaats wijs ik op de meerdere toenadering ter bevordering eener internationale bimetallieke regeling die van de zijde der Engelsche regeering getoond is. Het is waar,

't is ten slotte gebleken zonder nut te zijn geweest. Maar al is de Engelsche regeering terug geschrikt voor de oppositie, die zich deed gelden toen het bleek op welken grondslag er van internationale regeling sprake was, niets bewijst dat bij eene regeling, waarbij dit punt des aanstoots niet gegolden zou hebben, de loop van zaken niet een geheel andere had kunnen zijn. Integendeel, juist het heftige verzet van velen tegen de 15½ mag veeleer beschouwd worden als een waarborg dat, afgescheiden van dit punt, de toenadering tot de bime-tiallisten niet uitsluitend bij de regeering, maar ook in wijdere kringen bestaat.

Bovendien bestaan er voor deze toenadering van de zijde der regeering zeer wichtige speciale gronden. En zouden deze den doorslag geven dan ware dit wel is waar niet een zuiver wetenschappelijke triomf, maar op practisch terrein zouden ze daarom toch niet minder beteekenis hebben. Die gronden betreffen den stand van zaken in Britsch-Indie. Omtrent het onbevredigende daarvan bestaat in Engeland schier slechts ééne meening. Stabiliteit van wisselkoers met Engeland is voor Indie nog altijd niet verkregen. Een wisselkoers van 16 pce per ropij is nabij gekomen — echter nog steeds niet bereikt — maar 't was grootendeels doordat de gewone trekkingen van den Indian Council gedurende eenige maanden werden gestaakt en daarentegen in Engeland nieuwe sterling-schulden werden aangegaan, een op zichzelf ver van bevredigende omstandigheid. En zoolang niet de wisselkoers van 16 pce bereikt en zelfs eenigszins overschreden wordt en hij zich op die hoogte handhaaft, blijft de waarde der ropij een gansch onzekere; daargelaten dat de tegenwoordige regeling steeds eene volkomen kunstmatige zal zijn. Maar nu verder: stijgt de waarde der ropij boven de 16 pce dan moet gouduitvoer naar Indie volgen, en die wisselkoers zal ook alleen dan eene betrekkelijke stabiliteit verkrijgen wanneer in werkelijkheid groote goudinvoeren in Indie hebben plaats gevonden. Doch het vooruitzicht van dergelijke goudbeweging lacht allermint de Londensche geldmarkt toe. En eindelijk is er dit, dat de ruilwaarde der ropij losgemaakt zijnde van de waarde van het zilver en de afwijking van het ruilmiddel van zijn metaalwaarde zeer aanzienlijk geworden zijnde, dit een oorzaak is van veel

misnoegen onder de bevolking, welke gewoon was hare besparingen in zilveren ornamenten te bewaren, steunende op de zekerheid die steeds in vaste waardeverhouding tegen geld te kunnen omzetten, maar nu, daartoe over willende gaan, groote verliezen lijdt. Het is om deze verschillende redenen dat in Engeland tamelijk algemeen men zeer gaarne de gelegenheid geopend zou zien, om voor Indië tot den zilveren standaard terug te keeren indien het zonder groote schokken kon geschieden, en daar volstrekt niet gedeeld wordt in de tevredenheid met de bestaande Indische muntregeling, die bij de tegenwoordige leden der regeering te Simla schijnt te bestaan.

Trots veel dat zelfs den meest overtuigden bimetallist weleens doet wanhopen aan de mogelijkheid der vervulling zijner wenschen, blijven er alzoo lichtpunten die hem moed doen houden. En dat eene internationale bimetallieke regeling gaandeweg minder noodwendig geworden zou zijn; 't valt moeilijk dit toe te geven. Immers: niettegenstaande de vermeerdering der goudproductie neemt ook thans het zilver in het wereldverkeer nog steeds een even groote plaats in als het goud. Maar blijft de beweging ter gunste van den enkelen gouden standaard zegevieren, dan moet hierin verandering komen, dan kan het zilvergeld niet gehandhaafd worden in de stelling welke het nu nog inneemt en zal het op groote schaal door goudgeld vervangen moeten worden. De gevolgen hiervan zouden hoogst noodlottig zijn ten opzichte der algemeene belangen, en bovendien zeer bezwarend voor de staten die daardoor ten aanzien hunner bijzondere belangen getroffen werden. Maar voorts: wanneer eene internationale bimetallieke unie eene onmogelijkheid blijft, dan is op de beslechting van den strijd tusschen het goud en het zilver ten voordeele van het eerstgenoemde der beide metalen ook nog altijd niet met vastheid te rekenen. Dan blijft integendeel het gevaar dreigen, dat in 1900 de voorstanders van het zilver in de Vereenigde Staten den knoop doorhakken, en zodoende iedere evolutie op muntgebied verdrongen wordt door eene revolutie, waarvan de gevolgen diep ingrijpend en ver strekkend zouden moeten wezen.

Om de gevaren af te wenden welke aldus van twee zijden dreigen, zal het echter niet te veel zijn dat zij die daartoe moeten medewerken met alle doctrinarisme breken, en ieder

voor zich bereid is ter verwezenlijking van het hoofddoel de noodige offers te brengen. Offers ook van lang gekoesterde lievelings-denkbeelden; Frankrijk b. v. zijn wensch tot herstel der oude waardeverhouding van 1:15½ opgeve. En onder die lievelings-denkbeelden reken ik ook dit, dat de munt-unie alle Europeesche landen op volkomen gelijken voet zou moeten omvatten. Het continentale Europa weigere ten minste niet zelfs op het onderzoek in te gaan, of die munt-unie uitvoerbaar ware wanneer aan Engeland bijzondere voorwaarden zouden toegestaan moeten worden. Zeker, het internationaal rechtsgevoel zou er in opstand tegen komen aan Engeland concessies te doen die daar beschouwd zouden worden als een voordeel, al zouden ze allicht in de werkelijkheid blijken het geenszins te zijn. Maar indien de halsstarrigheid van velen of eenigen in Engeland onoverwinnelijk blijkt, zal dan er iets mee gewonnen worden indien van andere zijden daar even groote halsstarrigheid tegenover gesteld wordt?

December 1897.

G. M. BOISSEVAIN.
